

ROLF SCHREINER:

Suze Rotolo



Nobelprisen i litteratur 2016 gjekk te poeten så har gleda oss med utallige vakre, underfundige og meningsfylte tekster. Han vil ikkje bli kalt profet eller talsmann for en generasjon, men Bob Dylan har ligavel stått frem med poesi og verselinjer så har gått inn onna huden på oss i øve 50 år.

Kom alt fra eget bryst? Blei han påverka av någen? Hadde Bob ein muse – altså ei dama med så stor innflydelse at det påverka arbeidet hans?

Ja. Hu hette Suze Rotolo. Det e hu så går arm i arm med Bob på det berømte bildet så e på coveret te album nummer 2 – «The Freewheelin' Bob Dylan».

Susan Elizabeth Rotolo blei født 20. november 1943 i Brooklyn, New York. I ungdommen begynte Susan å besøga Washington Square i Greenwich Village, der hu traff folkemusikere, poeter og politiske aktivister. Då hu va 17 år, tog hu undergrunnsbanen inn the Village for siste gang – «uden å se seg tebage».

Hu begynte å skriva navnet sitt Suze itte å ha sett bildet «Glass and bottle of Suze» av Pablo Picasso. Itte kvert fekk hu heltidsjobb som politisk aktivist i organisasjonen CORE som ville ha lige rettigheter for adle raser.

I sine memoarer – bogå «Chronicles Volume One» fra 2004, skrive Bob Dylan: «Bag scenen onna et radioprogram snakke eg med søstrene Carla og Suze Rotolo. Fra fysste øyeblikk klarte eg ikkje å ta auene vekk fra Suze – hu va det mest erotiske vesen eg någen gang hadde sett. Me begynte å snakka samem, og det gjekk heilt rundt for meg – Amors pil traff meg rett i hjertet. Hu hadde et smil så kunne lysa opp ei heile gada, og hu hadde ein spesiell yppighed – det va som om ein skulptur av Rodin hadde våkna te liv. Hu va akkurat min type.»

Itte å ha møtt Suze begynte Bob å skriva om raseskille og kjernefysisk krig. Rundt årsskiftet 1961/62 flytta Suze, sterkt mod familiens vilje, inn i Bobs leilighed i 161 West 4th Street. Hu va då blitt 18 år, han va nesten 21. På tross av ung alder kom hu i høy grad te å påverka Bobs politiske holdninger og skrivekunst.

Suze fortalte Bob om det brutale mordet på Emmet Till i 1955, og han skreiv ein sang så han følte va det besta han hadde gjort. Hu leste fra avisen om bokseren Davey Moore så døde to dager itte ein knock-out. Han skreiv versene «Who Killed Davey Moore?» Hu leste om den tragiske hendelsen i South Dakota, då ein bonde i frustrasjon drepte seg sjøl, kånå og fem barn. Han skreiv «Ballad of Hollis Brown». Suze ga historieleksjoner, og Bob skreiv «With God On Our Side». Hu tog han med på «Tolvskillingsoperaen» av Bertolt Brecht & Kurt Weill, og då fekk Bob kraftig stimulans og et heilt nytt syn på koss sanger kunne skrivas. Og det va Suze så fekk Bob interessert i den franske symbolistiske poeten Arthur Rimbaud, så kom te å få stor betydning for skrivingen hans.

Så greib mor te Suze inn, og 8. juni 1962 blei Suze sendt med båd te Italia, der hu sko studerea språk og kunst ved universitetet i Perugia. Oppholdet varte i seks måneder. Det va et hardt slag for Bob, og han skreiv någen vakre kjærlighets-sanger med Suze og lengselen itte henne som tema. Her e de to siste versene fra «Tomorrow Is A Long Time»:

*There's beauty in that silver singing river, there's beauty in that rainbow in the sky.
But none of these, and nothing else can touch the beauty that I remember in my true love's eyes.*

*Yes, and only if my own true love was waiting – if I could hear her heart softly
pounding. Yes, and only if she was lying by me – then I'd lie in my bed once again.*

Og de tri siste versene i «Spanish Boots of Spanish Leather» går sånn:

*Oh, I got a letter on a lonesome day – it was from her ship sailin'. Saying I don't
know when I'll be comin' back again – it depends on how I'm feelin'.*

*If you, my love, must think that way – I'm sure your mind is roamin'. I'm sure
your heart is not with me, but with the country to where you're goin'.*

*So take heed, take heed of the western winds – take heed of the stormy weather.
And yes, there's something you can send back to me – Spanish boots of Spanish
leather.*

I sine memoarer «A Freewheelin' Time: A Memoir of Greenwich Village in the Sixties» fra 2008, skreiv Suze at hu faktisk sendte ein gave – ei fine skjorta – te Bob fra Italia. Då fekk hu et rørandes brev tebage: «You sent me a great shirt – I wear it in the house, but not outside cause I don't want no one to see me in it – please come back and see me in the shirt – then I'll be able to wear it outside.»

Suze kom hjem og flytta inn igjen hos Bob i januar 1963, men så kom Joan Baez inn i Bobs liv. De to turnerte samem, og han bodde i perioder i hennes leilighed i Carmel i California. Då flytta Suze ud av Bobs leilighet og inn hos søsteren Carla. Suze fant ud at at hu var gravid, og hu tog abort – det va ulovlig i USA på den tiå.

Men Bob ga ikkje opp og bodde tidvis hos søstrene. Bruddet kom i mars 1964 då Suze kom hjem te krangel og antydning te slåssing mydlå Bob og Carla. Suzes trusler om selvmord førte te at Bob blei kasta ud for godt. Bob kvitterte med sangen «Ballad in Plain D» der søster Carla blir nådeløst udlevert og kalt ein parasitt. I ettertid e dette den einaste sangen Bob angre på at han skreiv.

Bob og Suze va aldri merr på talefod. Suze reiste seinare tebage til Perugia og gifta seg i 1970 med filmforleggaren Enzo Bartoccioli, og de fekk sønnen Luca. I 2005 blei hu med i Martin Scorseses film om Bob Dylan, «No Direction Home». Suze Rotolo døde av lungekreft 25. februar 2011.

Nobelprisen e vel fortjent fordi Bob Dylan e den låtskrivaren, samfunns-kritikaren, versemagaren, historiefortellaren og rimsmeden så har betydd mest for flest folk øve lengst tid. Og i tri år fekk han god hjelp.